

Hrvatsko agronomsko društvo
Zagreb, Berislavićeva 6

ZAPISNIK
MEĐUNARODNOG INTERDISCIPLINARNOG SAVJETOVANJA
«NJEGA GRADSKOG PROSTORA - ODABIR BILJA»
POREČ, 11. 03. 2005.

Trodnevno međunarodno interdisciplinarno savjetovanje «Njega gradskog prostora - Odabir bilja» održano od 09. do 12. ožujka 2005. u Poreču, organiziralo je Hrvatsko agronomsko društvo u suradnji s Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu, Gradom Zagrebom - Gradskim uredom za prostorno uređenje, graditeljstvo, stambene i komunalne poslove i promet, Trgovačkim društvom «Zrinjevac» d.o.o., Hrvatskom komorom arhitekata i inženjera u graditeljstvu, Istarskom županijom - Upravnim odjelom za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribolov i vodoprivredu, te tvrtkom «Usluga» d.o.o. Poreč. Na savjetovanju je izneseno 40-ak referata te održana dva okrugla stola, pa po završetku podnosimo izvješće o zatečenom stanju hortikulture i krajobrazne arhitekture Hrvatske.

Općenito govoreći, stanje u hortikulturi više je nego loše, posebice u segmentu ukrasnog bilja i krajobrazne arhitekture. Posljedica je to loše organizacije, pomanjkanja komunikacija, ali nažalost i nedovoljne edukacije i nepoštivanja struke. Tako je među gorućim problemima na skupu naglašeno da diplomirani inženjeri poljoprivrede, odnosno krajobrazni arhitekti koji su završili studij na Agronomskom fakultetu u Zagrebu, nisu uključeni u projekte na hortikulturnom uređenju važnih objekata, sanacije važnih dionica cesta, tunela i sl. od samog početka, zajedno s ostalim stručnjacima: arhitektima, urbanistima, građevinarima, šumarima. Nije stoga rijedak slučaj da problematiku vezanu za interakciju tla i biljke rješavaju samostalno neke druge struke, što zbog nedovoljnog poznavanja problema ostavlja posljedice na terenu, u obliku kloroza,

sušenja i propadanja biljaka. Nedostatak komunikacije između tri bitna čimbenika potpunog uspjeha: projektanta, proizvođača biljnog materijala i izvođača, dovode nažalost i do drugih neželjenih posljedica. Na terenu je očit apsolutni nedostatak kvalitetnog sadnog materijala proizvedenog u Hrvatskoj, prilagođenog našim agroekološkim prilikama. Pored toga, Hrvatska ne posjeduje svoje norme kojima bi se sadni materijal valorizirao ili eliminirao iz neke ponude. U projektima se često koriste autohtone vrste za određeno podneblje, a pri tome se zaboravlja da se pri uređenju tlo najčešće dovozi s nekih drugih lokaliteta, ili deponija, potpuno drugačijih kemijskih i fizikalnih osobina. Zbog različitih genetskih predispozicija biljaka za tlo, često projektom predviđene biljne vrste nisu u stanju opstati na tim umjetno stvorenim tlama, promijenjenih fizikalnih i kemijskih osobina. Poseban problem predstavlja velika raznolikost podataka u literaturi o potrebama pojedinih ukrasnih vrsta za hranivima, vezano za različite afinitete ukrasnog bilja prema reakciji tla, odnosno ishrani bilja u širem smislu riječi. Kako bi se izbjegle greške u samom početku pri pripremi i odabiru tla potrebno je izvršiti analizu tla. Moguće je da tlo s nekog deponija, što će služiti za sadnju, ne udovoljava predloženom odabiru bilja u projektu, pa tada treba ili korigirati tlo određenim kiselim ili alkalnim materijalima, ili, što je značajno efikasnije korigirati projekt novim odabirom bilja. Kako bi se to zaista i provelo potreban je nadzor stručne osobe na terenu. To je sljedeća bolna točka, oko koje su se na okruglom stolu najviše «lomila koplja», jer je upravo najveći nered na terenu u izradi projekata, izvedbi radova i nadziranju.

Vrlo važno pitanje bilo je «Tko je taj, koji može samostalno projektirati te vršiti stručni nadzor nad izvedbom hortikulturnih radova?» Višekratno je naglašeno da zbog predugog čekanja na pravo pokretanja procedure za dobivanje ovlasnice za samostalno projektiranje, nema dovoljno hortikulturnih djelatnika (10 godina rada u struci za studije Voćarstva, vinogradarstva, vinarstva i vrtlarstva, kao i Vrtlarstva s oblikovanjem pejzaža, te tri godine za studij Uređenja krajobraza). Skup smatra neprimjerenim ovako dugo čekanje na pravo pokretanja procedure, te predlaže polaganje stručnog ispita. To su razlozi zbog kojih je hortikulturna struka zapostavljena i još uvijek neadekvatno valorizirana, pa su potrebne hitne promjene, kako bi diplomirani inženjeri poljoprivrede kao ovlašteni krajobrazni arhitekti ravnopravno surađivali s ostalim ovlaštenim kolegama (arhitektima, građevinarima...).

U sferi hortikulturnog projektiranja ne smije se dozvoliti projektiranje onima koji nisu ovlašteni krajobrazni arhitekti, jer se na terenu nažalost najčešće umjesto projekata pojavljuju idejna rješenja nestručnih osoba, ovjerena pečatom ovlaštenog arhitekta. Nepoznavanje karakteristika tla kao i genetskih predispozicija pojedinih biljnih vrsta za tlo, uz vrlo nestručno izvedene troškovnike, omogućava različite manipulacije na terenu na štetu struke u cjelini. Na skupu je izneseno da je nažalost sreća i čast angažirati krajobraznog arhitekta koji se školovao, primjerice u Njemačkoj. Znači li to da fakultet u Hrvatskoj, u ovom slučaju Agronomski u Zagrebu nije dovoljno dobar? Ako nije, zašto nije, a ako je, zašto investitor radije naručuje projekt od krajobraznog arhitekta školovanog u inozemstvu?

Zbog izraženog velikog nezadovoljstva postojećim stanjem u hortikulturi i njezinom posebno značajnom segmentu krajobraznoj arhitekturi, a prvenstveno zbog nedostatka pravne regulative i točnih informacija, na skupu je dogovoreno da se zatraži pomoć nadležnih institucija.

**1. Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka,
Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva**

Molimo vas da donesete pravilnik, napatuk ili naredbu kojim se obvezuju jedinice lokalne samouprave da donesu odluke o zelenim površinama ili da na neki drugi pravni način imperativno naložite investitoru da hortikulturno uredi neizgrađeni dio građevinske čestice. Naime, svakodnevno smo suočeni s činjenicama da se stabla nekontrolirano sijeku, da se okoliš devastira zbog izgradnje objekata i da potom ostaje neuređen. Nažalost, niti u jednom zakonu nema uporišta koji bi jedinicama lokalne samouprave dao mogućnost za donošenje odluke o zelenim površinama. Osim šuma koje su pod zaštitom, čuvanje i uređenje ostalih zelenih resursa neminovna su potreba današnjice. Većina prostora uz radne zone i velike prometnice nakon izgradnje ostaje hortikulturno neuređena ili nedovoljno stručno uređena. To nije u skladu sa zaštitom okoliša, dobrim urbanizmom i kvalitetnim turizmom. Razlog tomu je nedostatak zakonske regulative čime je omalovažena hortikulturna struka u cjelini.

**2. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva,
Hrvatska gospodarska komora,
Sabor Republike Hrvatske, Odbor za poljoprivredu i šumarstvo,
Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti,
Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija**

Molimo da potaknete domaću proizvodnju sadnog materijala sustavom poticaja i boljom informiranosti proizvođača u smislu zahtjeva EU (kvote u sferi ukrasne hortikulture). Hrvatska nema zadovoljavajuće proizvodnje ukrasnog bilja, ni po količini ni po kvaliteti, a proizvodnja se ne potiče kao u nekim drugim granama poljoprivrede. Pored toga, proizvodnju nije moguće kvalitetno planirati zbog nepovezanosti i nedostatka komunikacije između krajobraznih projekatana, proizvođača – rasadničara i izvođača radova. Svaka proizvodnja, dugotrajan je i skup proces, a osobito školovanje stabala, što traje i 10-ak godina. Ponosni smo na naše masline i lozne sadnice, ali one su tek jedan segment u cjelokupnom promatranju poljoprivredne rasadničarske proizvodnje. Predlaže, se stoga, pokretanje postupka za izradu liste prioriteta ukrasnih vrsta (strateški plan) po regijama uz konzultiranje struke, a vezano za poticajnu politiku. Molimo vas, također, da pri odabiru tema za nove istraživačke projekte uvrstite navedeno.

**3. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva,
Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo**

Molimo vas da osigurate financijsku pomoć za prevođenje normi Europske unije jer nije za očekivati da će osiromašeni poljoprivredni proizvođač investirati svoja sredstva za prijevode kako bi svoje proizvode uskladio sa zahtjevima EU. Naime, buduće hrvatske norme treba uskladiti s europskim zakonodavstvom, ali ih treba i prilagoditi hrvatskim uvjetima i potrebama (specifične agroekološke prilike). Također je neophodno definirati kontrolu plodnosti tla i zdravstveno stanje sadnog materijala putem kompetentnih institucija kao drugi preduvjet uspjeha.

4. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa

Molimo vas da pri odabiru tema za nove znanstvene projekte dobiju prioritet projekti vezani za sve segmente hortikulture od proizvodnje, njege i

održavanja do projektiranja krajobrazu. Ovo je osobito važno za zemlju poput naše, kojoj su poljoprivreda i turizam bitne strateške odrednice za budućnost.

**5. Hrvatsko društvo krajobraznih arhitekata,
Hrvatska komora arhitekata i inženjera u graditeljstvu,
Odbor razreda arhitekata**

Molimo vas da provedete istraživanje i napravite analizu postojećeg stanja unutar Komore, te utvrdite kvalitetu i kompetentnost rada arhitekata i građevinaru na radovima koji se odnose na uređenje krajobrazu (od projekata, do izvedbe i nadzora). Naime, kao što agronom ili šumar ne projektira zgradu ili most tako ni arhitekt odnosno građevinar ne bi smio projektirati krajobraz. Molimo vas da promjenom pravilnika ili drugih akata ispravite nelogičnosti kojih ste vjerojatno i sami svjesni.

6. Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Molimo Vas da omogućite polaganje stručnih ispita iz svih važnih znanstvenih disciplina vezanih za poljoprivredu i okoliš, a značajnih za struku u cjelini. Poseban problem trenutno predstavlja predugo čekanje za pokretanje procedure za dobivanje ovlasnice krajobraznog arhitekta, kako je već prije navedeno. Ovakvo stanje diplomirane inženjere agronomije pri izradi hortikulturnih projekata stavlja u neravnotežan položaj s arhitektima i građevinarima, pa se stoga događa da krajobrazne projekte potpisuju ovlašteni inženjeri drugih struka, koji su manje kompetenti, ali imaju ovlasnicu.

S obzirom na vrlo teško stanje u hortikulturnoj struci, molimo sve navedene institucije da nas pisanim putem izvijeste kako su nam voljne pomoći. Poštu slati na sljedeću adresu: Hrvatsko agronomsko društvo, Berislavićeva 6, 10 000 Zagreb, n/r mr. sc. Ivanka Mlinarić.

U nadi povoljnog rješenja, lijep pozdrav.

Sudionici skupa

Odbor za Zapisnik:

1. **Prof. dr. sc. Mirjana Herak Čustić**
Zavod za ishranu bilja, Agronomski fakultet, Zagreb
2. **Mr. sc. Ivanka Mlinarić**
Trgovačko društvo Zrinjevac d.o.o., Zagreb
3. **Dražen Grgurević, dipl. ing. agr.**
Krajobrazni arhitekt, Split
4. **Damira Tatra, dipl. ing. agr.**
Komunalno poduzeće «Peovica», Omiš
5. **Vera Valenta, dipl. ing. agr.**
Gradski ured za prostorno uređenje, graditeljstvo stambene i komunalne poslove i promet, Odsjek za uređenje grada, Zagreb
6. **Doc. dr. sc. Lepomir Čoga**
Zavod za ishranu bilja, Agronomski fakultet, Zagreb

Dostaviti:

1. Agronomski fakultet, Svetošimunska 25, 10000 Zagreb, n/r Dekanica prof. dr. sc. Jasmina Havranek
2. Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo, Ulica grada Vukovara 78, Zagreb
3. Grad Zagreb, Gradski ured za prostorno uređenje, graditeljstvo, stambene i komunalne poslove i promet, Trg Stjepana Radića 1, 10000 Zagreb, n/r Pročelnik Davor Jelavić dipl. oec.
4. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Trg N. Šubića Zrinskog 11, 10000 Zagreb, n/r Akademik Milan Maceljski
5. Hrvatska gospodarska komora, Sektor za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo, Trg Franklina Roosevelta 2, 10000 Zagreb, n/r Direktorica Božica Marković
6. Hrvatska komora arhitekata i inženjera u graditeljstvu, Odbor razreda arhitekata, Trg bana J. Jelačića 4, 10000 Zagreb, n/r Zdravko Hanžek, dipl. ing. arh.
7. Hrvatsko agronomsko društvo, Berislavićeva 6, 10000 Zagreb, n/r Predsjednik Drago Čorić, dipl. ing. agr.
8. Hrvatsko društvo krajobraznih arhitekata, Svetošimunska 25, Haulikov ljetnikovac, 10000 Zagreb, n/r Predsjednica prof. dr. sc. Branka Aničić

9. Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka, Vladimira Nazora 61, 10000 Zagreb, n/r Ministar Božidar Kalmeta, dipl. ing. agr.
10. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva, Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb, n/r Ministar Petar Čobanković, dipl. ing. agr.
11. Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija, Trg N. Šubića Zrinskog 7-8, n/r Ministrica mr. sc. Kolinda Grabar-Kitarović
12. Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, Republike Austrije 16, 10000 Zagreb, n/r Ministrica Marina Matulović-Dropulić, dipl. ing. arh.
13. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, Trg hrvatskih velikana 6, 10000 Zagreb, n/r Ministar doc. dr. sc. Dragan Primorac
14. Sabor Republike Hrvatske, Odbor za poljoprivredu i šumarstvo, Trg sv. Marka 6-7, 10000 Zagreb, n/r Predsjednik odbora mr. sc. Božidar Pankreć
15. Sveučilište u Zagrebu, Trg maršala Tita 14, 10000 Zagreb, n/r Rektorica prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer